Financování realitních projektů v době pandemie
21/10/2020, Praha

Petr Vohralík, Manažer úvěrových rizik Real Estate

Financování realitních projektů

Covid 19 = Credit crunch 20?

Dopady pandemie na nemovitostní trh

Financování rezidenční výstavby v době pandemie

Kvíz- otázka za milión

Covid 19 => Credit crunch 20???

Covid 19 => Credit crunch 20???

Credit crunch: **náhlé snížení dostupnosti úvěrů nebo náhlé zpřísnění podmínek pro získání půjčky od bank**

- Robustní stav bankovního sektoru díky vysoké kapitalizaci a silné ziskovosti posledních let
- Razantní uvolnění monetární politiky skrze snížení úrokových sazeb a uvolnění striktních parametrů na poskytování hypoték (LTV 90%, zrušení parametru DSTI)
- Zákonné či individuální Moratorium na splácení retailových i korporátních půjček
- Masivní fiskální impuls díky plošné či adresné podpoře zasažených oborů (Antivirus, Kurzarbeit, Covid nájem apod)

Pandemie Covid 19 nevedla ke krizi likvidity: **banky a finanční trhy pokračují ve financování a podpoře ekonomiky; na rozdíl od krize 2008, 2009 nedošlo k zamrznutí toku likvidity**

Dopady pandemie Covid na nemovitostní trh

Cash inflows: **mnoho nemovitostních projektů zasaženo částečným a/nebo dočasným výpadkem příjmů/ poptávky**

- Krátkodobé rezidenční nájmy- výpadek Airbnb, Booking.com, lokální portály a platformy
- Dlouhodobé rezidenční nájmy- nižší příjmy OSVČ, redukce mzdových příjmů, rostoucí nezaměstnanost
- Cestovní ruch- vládním nařízením či dobrovolně zavřené hotely, penziony, restaurace
- Komerční nájmy- zavřené obchodní centra, maloobchodní jednotky, změna nákupních návyků
- Industrial & logistika- přerušení či omezení výroby a jiné obchodní činnosti

Cash outflows: **výdaje se musí průběžně hradit bez ohledu na aktuální situaci**

- Ostatní provozní náklady- energie, služby
- Finanční náklady- úroky, splátky jistiny
- Mzdové náklady

Dopady pandemie Covid na nemovitostní trh

Dopad pozitivní/ neutrální: **logistika a rezidenční segment se jeví jako vítězové krize díky stabilitě či růstu cen tažené pokračující poptávkou po skladovacích halách a bydlení ve velkých městech**

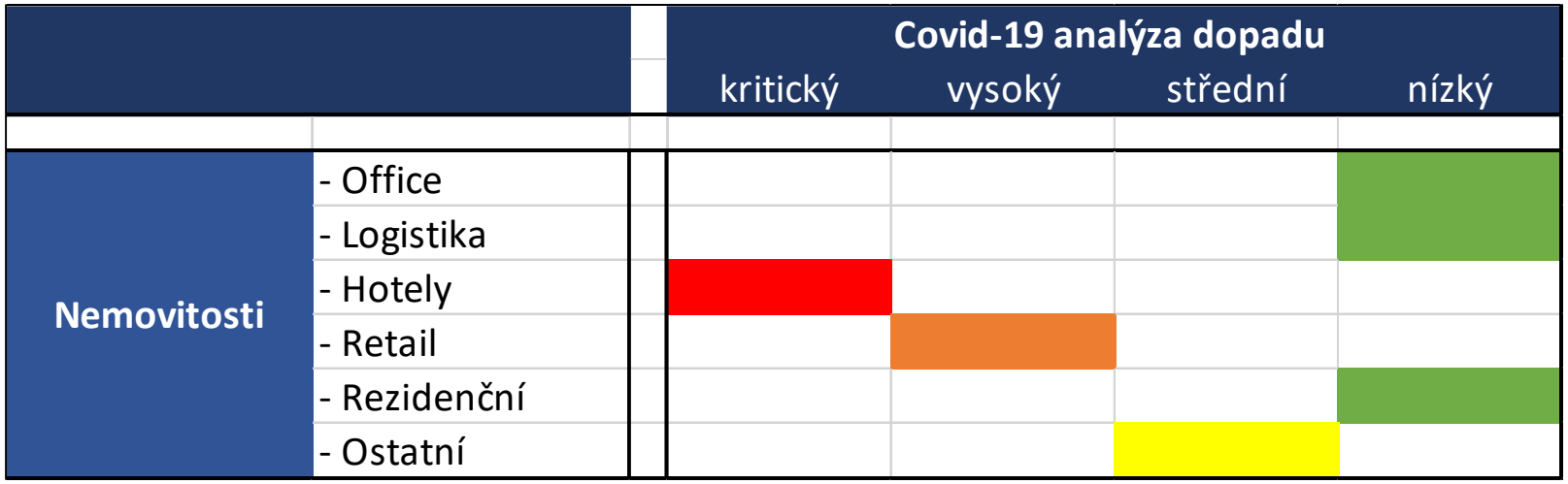

Dopad negativní: **hotely a retail čelí největším výzvám díky zavedení preventivních zdravotních opatření a výraznému poklesu poptávky zejména ve velkých městech a větších nákupních centrech**

Financování rezi výstavby během pandemie

Dostupnost financování: **po překonání velké míru nejistoty ohledně rizika zamrznutí trhu banky nadále pokračují ve financování rezidenční výstavby a jsou připraveny uspokojit poptávku po kvalitních projektech**

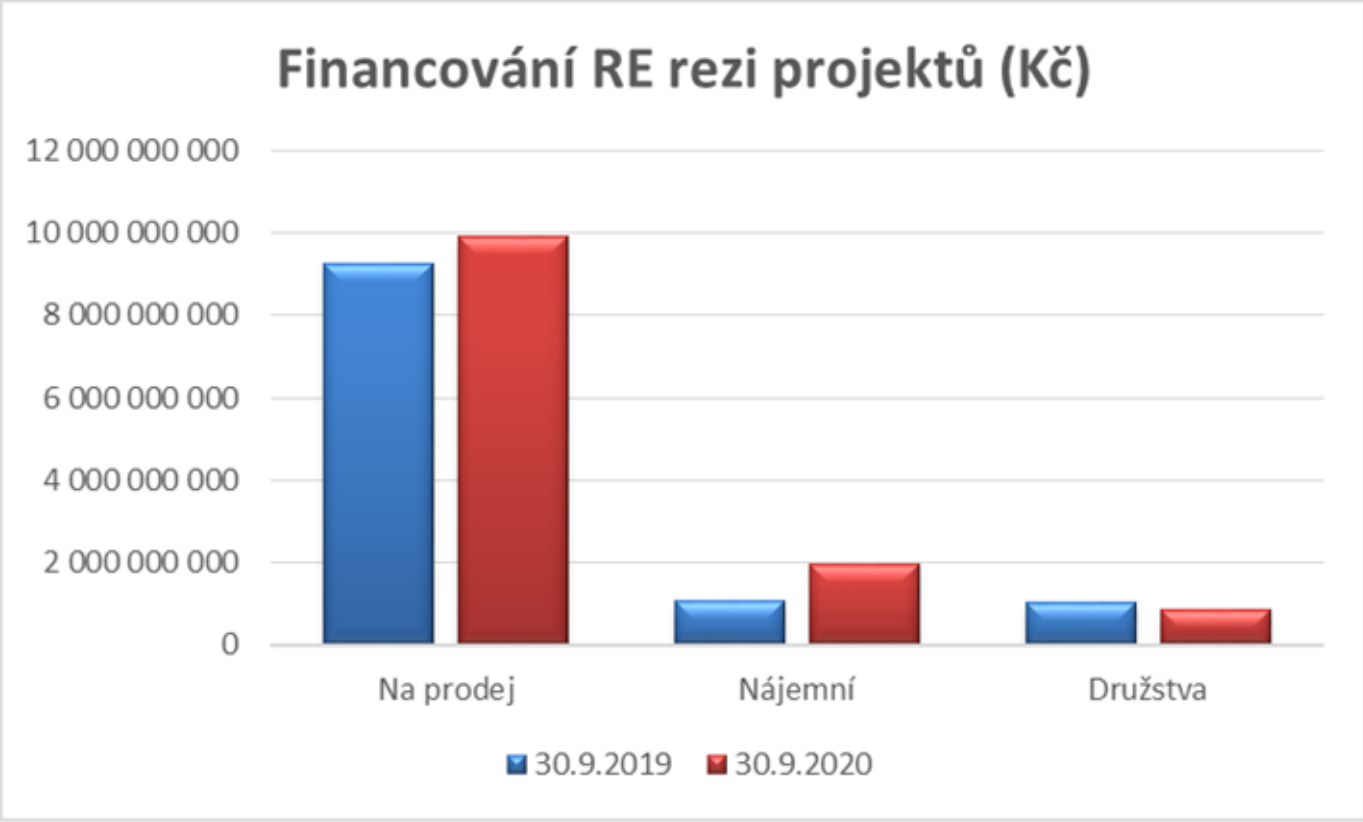

Financování rezi výstavby během pandemie

Principy financování:

- Platné územní rozhodnutí, stavební povolení
- Ošetření stavebního rizika- parametry smlouvy o dílo, zkušenosti developera a stavební společnosti
- Požadavek na proinvestování vlastních zdrojů
- První čerpání podmíněno získáním dostatečných předprodejů

Trendy:

- Družstevní bydlení etablováno jako plnohodnotný formát
- Nájemní bydlení jako koncept budoucnosti pro uspokojení bytových potřeb
- Individuální investice do pořízení nájemních bytů nahrazeny institucionálními platformami (investiční fondy, aplikace Investown apod.)

Zpátky do škol- nabídka vs. poptávka

Otázka za milión: **je současná nízká stavební aktivita v Praze problémem nedostatečné nabídky nebo poptávky?**

Zahájené a dokončené byty v hl. m. Praze podle čtvrtletí v letech 2015 až 2020

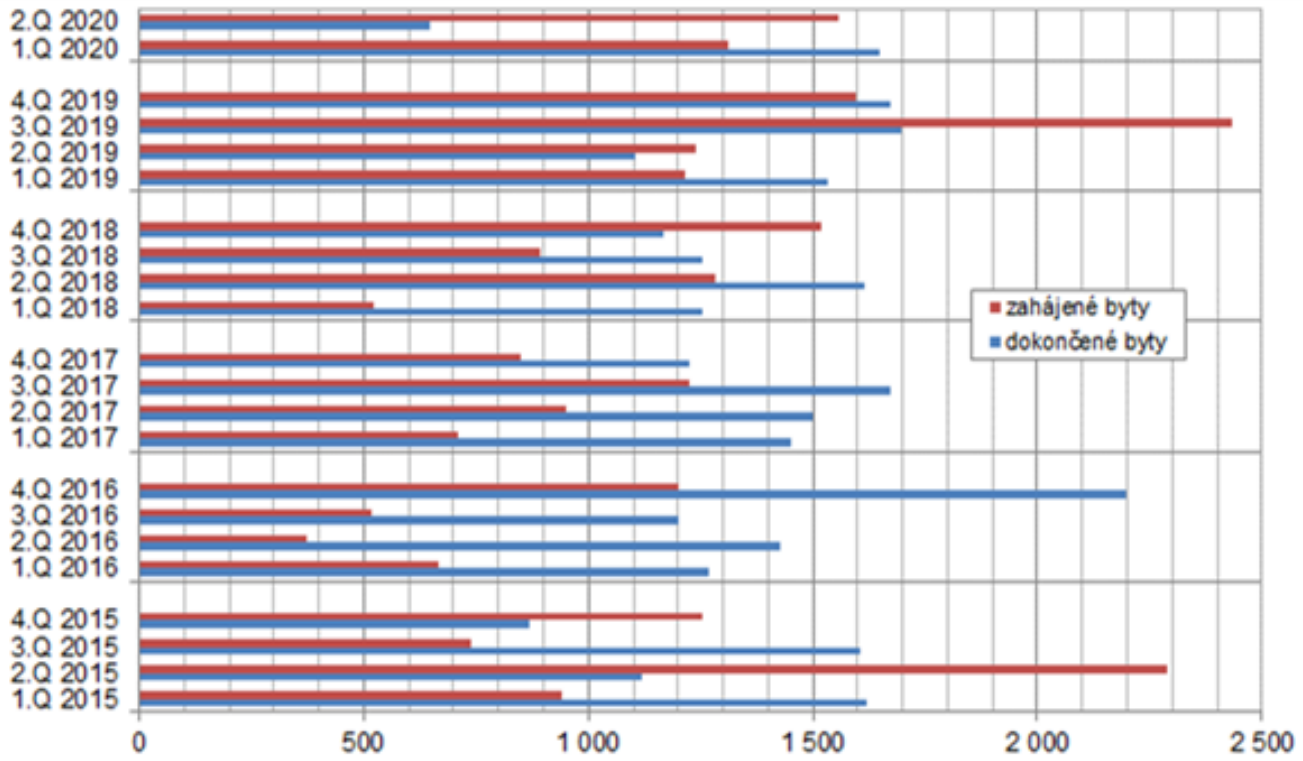

Zpátky do škol- nabídka vs. poptávka
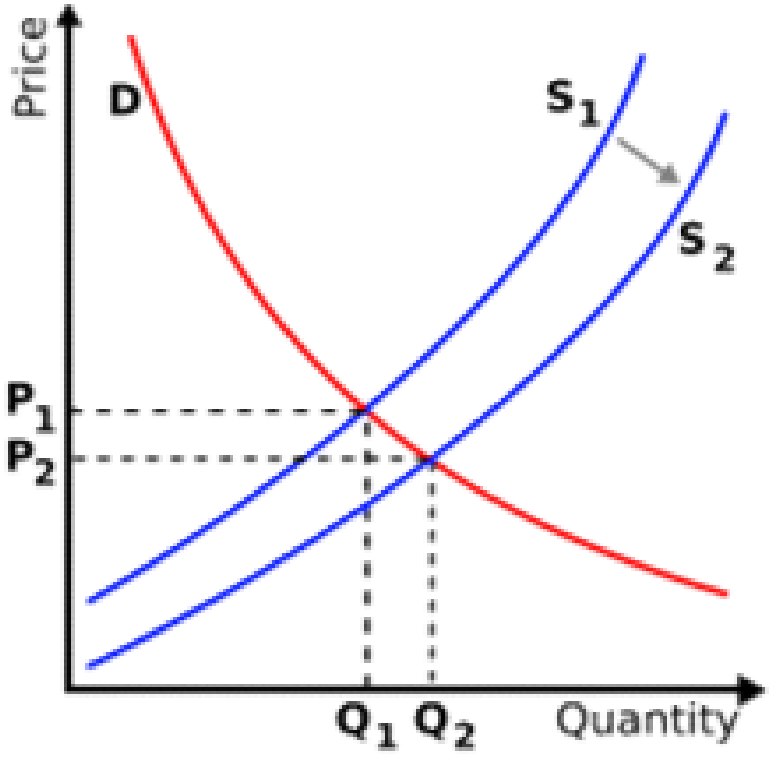
Otázka za milión: **je současná nízká stavební aktivita v Praze problémem nedostatečné nabídky nebo poptávky?**